

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(CIP file- Classification of instructional programmes)

Τίτλος μαθήματος:	Εισαγωγή στις Έννοιες της Οικογενειακής Θεραπείας
Κωδικός μαθήματος	ASWF303
Τύπος μαθήματος:	Υποχρεωτικό
Έτος και Εξάμηνο παράδοσης:	3 ^ο Έτος - 6 ^ο Εξάμηνο
Αριθμός πιστωτικών μονάδων - ECTS:	6
Αριθμός εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας :	3
Προαπαιτούμενα μαθήματα:	
Γενικός σκοπός και στόχοι:	<p>Ο σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές:</p> <ul style="list-style-type: none">(α) Την διαφοροποίηση μεταξύ της «Κοινωνικής Εργασίας με Οικογένεια» και της «Οικογενειακής Θεραπείας»,(β) την επικέντρωση του παρόντος μαθήματος σε « Εισαγωγικές Έννοιες Οικογενειακής Θεραπείας»,(γ) την Οικολογική προσέγγιση σε σχέση με την θεώρηση της οικογένειας, καθώς και την προσέγγιση που βασίζεται στις Δυνάμεις της Οικογένειας(Strengths-based approach). <p>Ειδικότερα οι στόχοι του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές: (α) την ψυχοδυναμική της οικογένειας μέσα στον κοινωνικό της χώρο, (β) την διαχρονική εξελικτική της πορεία και την σταδιακή διαφοροποίηση της δομής και των λειτουργιών της, (γ) τις ποικίλες οικογενειακές δομές και τα εναλλακτικά οικογενειακά σχήματα σήμερα, (δ) την πολιτισμική πολυμορφία σήμερα, (ε) την αυξανόμενη κρίση στον θεσμό της οικογένειας, (στ) την δυναμική των οικογενειακών συστημάτων και υποσυστημάτων, (ζ) τους βασικούς όρους των οικογενειακών συστημάτων: κυκλική αιτιότητα, ομοιόσταση, οικογενειακά όρια, κ.αλ. (η) τον κύκλο ζωής της οικογένειας, (θ) την ανάγκη για ευαισθητοποίηση του φοιτητή στα ποικίλα μοντέλα και προσεγγίσεις οικογενειακής θεραπείας: ψυχοδυναμικό, συστημικό (στρατηγική, δομική προσέγγιση Bowen κ.αλ.) καθώς και την ψυχική ανθεκτικότητα της οικογένειας,(ι) την ολοκληρωμένη διαγνωστική εκτίμηση-- συμπεριλαμβανομένου του γενεογράμματος και της πολιτισμικής διάστασης- των οικογενειακών προβλημάτων από τον κοινωνικό λειτουργό και τη διεπιστημονική ομάδα, (ια) την χρησιμοποίηση επιλεγμένων τεχνικών και δεξιοτήτων παρέμβασης στην οικογένεια ως σύστημα.</p>
Μαθησιακά αποτελέσματα:	Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ,οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- Να κατανοούν τα κοινά σημεία και τις διαφορές μεταξύ της «Κοινωνικής Εργασίας με Οικογένεια» και της «Οικογενειακής Θεραπείας».
- Να κατανοούν την θεώρηση της Οικολογικής Προσέγγισης στην μελέτη της οικογένειας ως συνόλου, καθώς και την προσέγγιση που βασίζεται στις Δυνάμεις της οικογένειας.
- Να κατανοούν την ψυχοδυναμική της οικογένειας στον κοινωνικό της χώρο.
- Να κατανοούν την διαχρονική εξελικτική της πορεία και τις σταδιακές αλλαγές της παραδοσιακής οικογένειας στις βιομηχανικές κοινωνίες.
- Να κατανοούν την διαφοροποίηση στην δομή και τις λειτουργίες στην σημερινή οικογένεια, καθώς και τα εναλλακτικά οικογενειακά σχήματα.
- Να προβληματίζονται και να αποδέχονται την πολιτισμική πολυμορφία στις οικογένειες σήμερα.
- Να εξηγούν ότι η κοινωνική κρίση σήμερα προκαλεί συστημική κρίση στον θεσμό της οικογένειας.
- Να αξιολογούν ότι κατά συνέπεια, η σύγχρονη κοινωνικοοικονομική κρίση, προκαλεί συστημικά αύξηση κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων στην κοινωνία και τις οικογένειες, όπως βία σε όλες τις μορφές της ,αστάθεια, μεταναστευτικές ροές, προσφυγική κρίση, αλλά και διαζύγια, διαλυμένες οικογένειες, δυσπροσάρμοστες οικογενειακές σχέσεις και άλλα ενδοοικογενειακά προβλήματα.
- Να αναγνωρίζουν ότι ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, υπάρχει αναγκαιότητα ευαισθητοποίησης τους σε βασικές έννοιες της δυναμικής και θεραπείας οικογένειας για εκτίμηση και παρέμβαση στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με οικογένειες.
- Να κατανοούν βασικές έννοιες οικογενειακής θεραπείας: την δυναμική των οικογενειακών συστημάτων και υποσυστημάτων, την κυκλική αιτιότητα, την ομοιότητα, τα οικογενειακά όρια, τις συμμαχίες στην κατανομή εξουσίας, καθώς και τον κύκλο ζωής της οικογένειας.
- Να αναγνωρίζουν την ψυχική ανθεκτικότητα της οικογένειας ,χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες τεχνικές και δεξιότητες.
- Να αναγνωρίζουν την ανάγκη για ευαισθητοποίηση τους σε ποικίλα μοντέλα οικογενειακής θεραπείας :το ψυχοδυναμικό, το συστημικό (στρατηγική, δομική προσέγγιση , του Bowen), την πολιτισμικά ευαίσθητη πρακτική, την προσέγγιση που εστιάζει στην λύση, την επικοινωνιακή/βιωματική προσέγγιση, την αφηγηματική οικογενειακή προσέγγιση, και άλλες.
- Να περιγράφουν στοιχεία από το ψυχοδυναμικό μοντέλο οικογενειακής θεραπείας.
- Να περιγράφουν στοιχεία από το δομικό μοντέλο οικογενειακής θεραπείας.
- Να περιγράφουν ειδικότερα: Από το ψυχοδυναμικό μοντέλο,, την προσέγγιση του Ackerman και των Αντικειμενοτρόπων σχέσεων.
- Να περιγράφουν ειδικότερα : από την Δομικό μοντέλο, την προσέγγιση του Minuchin και του Bowen.
- Να διατυπώνουν διαγνωστική εκτίμηση —συμπεριλαμβανομένου του γενεογράμματος και της πολιτισμικής διάστασης —των οικογενειακών προβλημάτων.

	<ul style="list-style-type: none">• Να αξιολογούν τη συνολική δυναμική της οικογένειας —στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με οικογένεια— για την εκτίμηση των προβλημάτων που προκαλούν την δυσλειτουργία της και για την χρησιμοποίηση των κατάλληλων δεξιοτήτων σύμφωνα με την επιλεγμένη προσέγγιση παρέμβασης.
Περιεχόμενα του μαθήματος:	<ul style="list-style-type: none">• Τα κοινά σημεία και οι διαφορές μεταξύ της «Κοινωνικής Εργασίας με Οικογένεια» και της «Οικογενειακής Θεραπείας».• Οικολογική Προσέγγιση στην μελέτη της οικογένειας ως συνόλου, καθώς και η προσέγγιση που βασίζεται στις Δυνάμεις της οικογένειας.• Η ψυχοδυναμική της οικογένειας στον κοινωνικό της χώρο.• Η διαχρονική εξελικτική της πορεία και οι σταδιακές αλλαγές της παραδοσιακής οικογένειας στις βιομηχανικές κοινωνίες• Η διαφοροποίηση στην δομή και τις λειτουργίες στην σημερινή οικογένεια, καθώς και τα εναλλακτικά οικογενειακά σχήματα.• Προβληματισμός και αποδοχή της πολιτισμικής πολυμορφίας στις οικογένειες σήμερα.• Η κοινωνική κρίση σήμερα προκαλεί συστημική κρίση στον θεσμό της οικογένειας.• Η σύγχρονη κοινωνικοοικονομική κρίση, προκαλεί συστημικά αύξηση κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων στην κοινωνία και τις οικογένειες, όπως βία σε όλες τις μορφές της ,αστάθεια, μεταναστευτικές ροές, προσφυγική κρίση, αλλά και διαζύγια, διαλυμένες οικογένειες, δυσπροσάρμοστες οικογενειακές σχέσεις και άλλα ενδοοικογενειακά προβλήματα.• Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, υπάρχει αναγκαιότητα ευαισθητοποίησης των φοιτητών σε βασικές έννοιες της δυναμικής και θεραπείας οικογένειας για εκτίμηση και παρέμβαση στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με οικογένειες.• Βασικές έννοιες οικογενειακής θεραπείας: δυναμική των οικογενειακών συστημάτων και υποσυστημάτων, κυκλική αιτιότητα, ομοιόσταση, οικογενειακά όρια, συμμαχίες στην κατανομή εξουσίας, καθώς και ο κύκλος ζωής της οικογένειας.• Η ψυχική ανθεκτικότητα της οικογένειας και η χρησιμοποίηση των κατάλληλων τεχνικών και δεξιοτήτων.• Ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε ποικίλα μοντέλα οικογενειακής θεραπείας :το ψυχοδυναμικό, το συστημικό (στρατηγική, δομική προσέγγιση , του Bowen), την πολιτισμικά ευαίσθητη πρακτική, την προσέγγιση που εστιάζει στην λύση, την επικοινωνιακή/βιωματική προσέγγιση, την αφηγηματική οικογενειακή προσέγγιση, και άλλες.• Περιγραφή στοιχειωδών γνώσεων από το ψυχοδυναμικό μοντέλο οικογενειακής θεραπείας.• Περιγραφή στοιχείων από το δομικό μοντέλο οικογενειακής θεραπείας.• Περιγραφή ειδικότερα: Από το ψυχοδυναμικό μοντέλο,, η προσέγγιση του Ackerman .• Περιγραφή ειδικότερα : από το Δομικό μοντέλο, οι προσεγγίσεις του Minuchin και του Bowen.• Διατύπωση διαγνωστικής εκτίμησης —συμπεριλαμβανομένου του

	<p>γενεογράμματος και της πολιτισμικής διάστασης—των οικογενειακών προβλημάτων.</p> <ul style="list-style-type: none">• Αξιολόγηση της συνολικής δυναμικής της οικογένειας —στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με οικογένεια— για την εκτίμηση των προβλημάτων που προκαλούν την δυσλειτουργία της και για την χρησιμοποίηση των κατάλληλων δεξιοτήτων σύμφωνα με την επιλεγμένη προσέγγιση παρέμβασης.
Συνιστώμενη απαιτούμενη βασική βιβλιογραφία προς μελέτη:	<ul style="list-style-type: none">▪ Γεωργίου Στέλιος(Καθηγητής Πανεπιστ. Κύπρου)(2012), <i>Ψυχολογία των Οικογενειακών Συστημάτων</i>, Διάδραση, Αθήνα.▪ Colins, D., Jordan, K. & Coleman, H. (2017), <i>Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια</i>, Επιμέλεια Ελληνικής Έκδοσης, Χ. Ασημόπουλος & Σ. Μαρτινάκη, 4^η έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΗΤΑ, Ιατρικές Εκδόσεις, Αθήνα. Ζαφείρης Α.Τ.,▪ Ζαφείρη Ε.Α., Μουζακίτης Χ. (2000) <i>Οικογενειακή Θεραπεία: Θεωρία και Πρακτικές Εφαρμογές</i>, Ελληνικά Γράμματα.▪ Μουζακίτης, Χ. <i>Συστημικά Μοντέλα στην Κοινωνική Εργασία</i>, Κεφ. ΧΙ, στο βιβλίο: Δημοπούλου-Λαγωνίκα Μ., (συνεργάτες: Καλούτση-Ταυλαρίδου, Α και Μουζακίτης Χ.) (2011), <i>Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης</i>, Εκδόσεις ΤΟΠΟΣ, Αθήνα.▪ Δημοπούλου-Λαγωνίκα, Μ. (1995) Η μεταβαλλόμενη δομή και λειτουργία της οικογένειας στην Ευρώπη σήμερα: Προβληματισμοί για τον Κοινωνικό Λειτουργό, περιοδ. <i>ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ</i>, έτος 10^ο, τεύχος 37, Σ.Κ.Λ.Ε., Αθήνα
Συνιστώμενη προαιρετική συμπληρωματική βιβλιογραφία προς μελέτη:	<ul style="list-style-type: none">• Bowen M. (επιμ. Χαραλαμπίκη), (1998), <i>Τρίγωνα στην Οικογένεια</i>, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.• Ζαχαριάδης, Τρύφων (2011), <i>Ποιός εκπαιδεύει συναισθηματικά ποιόν: Μια Ψυχαναλυτική ανίχνευση των αλληλεπιδράσεων στην οικογένεια</i>. Πρόλογος: Μ. Γιωσαφάτ, Εκδ. ΤΟΠΟΣ, Αθήνα• Κατάκη, Χ. (2012), <i>Οι Τρεις Ταυτότητες της Ελληνικής Οικογένειας</i>, Πεδίο, Αθήνα.• Κουρκούτας, Η. (2011), <i>Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά. Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου</i>, Εκδ. ΤΟΠΟΣ• Καραγιάννης, Δ. (2010), <i>Η Αδικία που Πληγώνει</i>, Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα• Minuchin, S., (2000) <i>Οικογένειες και Οικογενειακή Θεραπεία</i>, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.• Minuchin, S. (2007), <i>Τεχνικές Οικογενειακής Θεραπείας</i>, Ερευνητές, Αθήν• Παππά, Β. (2016), <i>Γονείς σε Κρίση: Η διαχείριση της απώλειας και της αλλαγής</i>, Εκδόσεις Οκτώ, Αθήνα• Παπαδιώτη-Αθανασίου, Β. (2014), <i>Οικογένεια και Όρια- Συστημική Προσέγγιση</i>, Εκδ. ΤΟΠΟΣ, Αθήνα.• Τομαράς, Β., Καραμανωλάκη Χ., Ζέρβας, Ι. (Επιμέλεια- Εισαγωγή), (2008), <i>Θεραπεία Ζεύγους</i>, Ψυχοθεραπείες, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.• Χάινζ, Ε. (2012) <i>Συζυγική Θεραπεία</i>, University Studio Press, Αθήνα.
Σχεδιασμένες μαθησιακές δραστηριότητες και διδακτικές μέθοδοι	<ul style="list-style-type: none">✓ Εισηγήσεις✓ Παρουσιάσεις διαφανειών✓ Ατομική εργασία✓ Παιξίμο ρόλων

FREDERICK UNIVERSITY

	✓ Ανάλυση περιπτώσεων	
Μέθοδοι αξιολόγησης - κριτήρια:	- Ενδιάμεση γραπτή εξέταση προόδου:	25%
	- Ενδιάμεση γραπτή εξέταση ή εκπόνηση ενδιάμεσης εργασίας:	25%
	- Γραπτή εξαμηνιαία τελική εξέταση:	50%
	Σύνολο:	100%
Γλώσσα διδασκαλίας:	Ελληνικά	